

เอกสารชุดแนะแนว : กลไกสู่การปฏิรูปการเรียนรู้

ผู้เรียนเป็นสุข ครูก็สุขด้วย

ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

พระบรมราโชวาท

...ลักษณะของการศึกษาหรือการเรียนรู้
มีอยู่สามลักษณะ ได้แก่ เรียนรู้ตามความรู้
ความคิดของผู้อื่นอย่างหนึ่ง เรียนรู้ด้วย
การขบคิดพิจารณาของตนเองให้เห็นเหตุผล
อย่างหนึ่ง กับเรียนรู้จากการปฏิบัติฝึกฝน
จนประจักษ์ผลและเกิดความคล่องแคล่ว
ชำนาญอีกอย่างหนึ่ง...

เอกสารชุดแนะแนว : กลไกสู่การปฏิรูปการเรียนรู้

ผู้เรียนเป็นสุข ครูก็สุขด้วย

ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารชุดแนะแนว : กลไกสู่การปฏิรูปการเรียนรู้

ผู้เรียนเป็นสุข ครูก็สุขด้วย

พิมพ์ครั้งที่ 1

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. 2544

จำนวนพิมพ์ 15,000 เล่ม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 974-268-9776

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา
314-316 ปากซอยบ้านบาตร บำรุงเมือง ป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ 10100
โทร. 223-5548, 233-3351
นายปกรณ์ ดันสกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2544

คำนำ

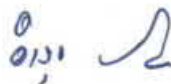
สถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ตามหลักการและแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้นั้น จำเป็นต้องใช้หลักจิตวิทยาและการแนะแนวเป็นกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา

กรมวิชาการ จึงได้จัดทำเอกสารชุดแนะแนว : กลไกสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อสร้างวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีแนวทางในการนำหลักจิตวิทยาและการแนะแนวสอดแทรกและบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งได้รับความกรุณาจากศาสตราจารย์คุณหญิงแมนมาส ขวลิตที่ปรึกษากรมวิชาการ สรุปสาระสังเขปเอกสารทั้ง 9 ฉบับ คือ บรรยายภาคสดใส ช่วยมองไกลใฝ่เรียนรู้ ครูยุคใหม่ สุขใจที่คิด สุขจิตที่อารมณ์ สัมพันธภาพเกิดขึ้นได้ด้วยใจครู เอาใจใส่ใกล้ชิด ปัญหาศิษย์จะคลี่คลาย รู้จักและเห็นคุณค่าในตนเอง ทุกวิชามีค่ายังผู้เรียนเป็นสุข ครูก็สุขด้วย และสำเร็จได้ใจเป็นสุข

กรมวิชาการขอขอบคุณ ศาสตราจารย์คุณหญิงแมนมาส ขวลิต ผู้ทรงคุณวุฒิ ครู อาจารย์ ศึกษานิเทศก์ ทั้งในกระทรวงศึกษาธิการ และนอกกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนนักวิชาการศึกษาของกรมวิชาการที่ได้เสียสละเวลา และมีความมุ่งมั่นที่จะช่วยให้สถานศึกษา

จัดการศึกษาได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 เพื่อสร้างคนให้มีประสิทธิภาพ เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า
ของประเทศอันจะนำไปสู่การสร้างสรรคสังคมแห่งการเรียนรู้และปัญญา

หากท่านผู้อ่านมีความคิดเห็นประการใด ขอได้โปรดแจ้ง
ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง
และจัดทำเอกสารชุดต่อไป

(นายออรุณ จันทวานิช)

อธิบดีกรมวิชาการ

สิงหาคม 2543

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
ความนำ	1
การเรียนรู้อย่างมีความสุข	2
องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข	4
แนวดำเนินการของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	6
แนวปฏิบัติของผู้บริหาร	6
แนวปฏิบัติของครู	9
แนวปฏิบัติของผู้ปกครอง	12
แนวปฏิบัติของผู้เรียน	15
สรุป	20
เอกสารอ่านเพิ่มเติม	21
บรรณานุกรม	23
คณะผู้จัดทำ	25

ผู้เรียนเป็นสุข...ครูก็สุขด้วย

ความนำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีสภาพการแข่งขัน ความเร่งรีบ และการปรับตัวเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก ปัญหาของบุคคล ปัญหาของสังคม ปัญหาของประเทศ และปัญหาของโลก เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วง เป็นเรื่องที่ต้องเร่งป้องกันให้ทันเวลา การจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนเป็นวิธีการสำคัญยิ่ง หลายประเทศได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ และเริ่มปรับปรุงไปจนถึงปฏิรูปการศึกษาของตน ซึ่งรวมถึงกระบวนการเรียนรู้

สาระตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงนำไปสู่แนวคิดในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์ของหนังสือเล่มนี้เพื่อเสนอเนื้อหาของข้อความว่า “การเรียนรู้อย่างมีความสุข” เป็นอย่างไร องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขมี 4 ประการ ได้แก่ บรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ การได้เลือกเรียนตามความสนใจความสามารถและความถนัด การมีโอกาสดำเนินงานแสดงออก และความสามารถประยุกต์และบูรณาการความรู้และประสบการณ์ให้เป็นประโยชน์ นอกจากนี้ยังได้เสนอแนวทางการดำเนินงานสำหรับผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข

การเรียนรู้อย่างมีความสุข

การเรียนรู้คือกระบวนการที่บุคคลได้เจริญงอกงามขึ้นทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยรู้จักรับผิดชอบชีวิต สามารถปรับตัวเองเข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่อดำรงตน ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในสังคมปัจจุบัน (สุมานัน รุ่งเรืองธรรม. 2526 : 19)

เป็นที่ยอมรับกันในการครุแล้วว่า ผู้เรียนที่เรียนอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ ปราศจากความคับข้องไม่ว่าทางกายหรือทางใจ จะเรียนได้อย่างเป็นสุข นักการศึกษาในปัจจุบันจึงเน้นบรรยากาศของความสุขในขณะที่เรียน เพราะการเรียนอย่างมีความสุขทำให้ผู้เรียนพอใจเรียน มีกำลังใจเรียนและตั้งใจเรียน สอดคล้องกับที่พระราชวรมนี (ประยูร ธมมจิตโต) ได้กล่าวว่า "...ความสุขยังพื้นฐานของความเก่งและความดี หากเราโยงสิ่งที่เราทำไม่ว่าเรื่องอะไรก็ตาม เข้ากับความสุข เราจะทำให้ดีขึ้น ความสุขเป็นแรงจูงใจที่มีพลังที่สุด เด็กที่มีความสุขในการเรียน จะตั้งใจเรียน และเรียนได้ดี..." (กรมวิชาการ. มปป. : 40) ผู้ที่เรียนได้ดี ย่อมประสบความสำเร็จในการเรียนอย่างแน่นอน

โดยปกติแล้วผู้เรียนจะรัก ศรัทธาครู จะตั้งใจเรียน เข้าใจเรื่องที่เรียน รักวิชาที่เรียน ต่อเมื่อครูผู้สอนสามารถสอนให้ผู้เรียนเข้าใจ ใช้วิธีสอนที่ไม่น่าเบื่อหน่าย ใช้สื่อที่เร้าใจ ใช้หลักจิตวิทยาในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเรียนไม่สิ้นสุด ผู้เรียนที่มีความสนใจอยากรู้ อยากเรียน ย่อมเข้าใจเรื่องที่เรียนได้ดี และเกิดผลตามมาคือความรู้ที่สนุกสนาน

สำหรับผู้เป็นครู รางวัลอันน่าชื่นใจของครูคือ ผู้เรียนตั้งใจเรียน มีความกระตือรือร้นในสิ่งที่ครูนำมาสอน ร่วมกิจกรรมด้วยความ

เต็มใจ และซึบซับความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมทั้งหมดไว้ในตัว บรรยากาศการเรียนเช่นนี้บ่งบอกให้ทราบว่า ผู้เรียนได้เรียนอย่างเป็นสุข และครูผู้สอนก็สอนอย่างเป็นสุข สุขทั้งผู้เรียนและสุขทั้งผู้สอน

ลีปพนนท์ เกตุทัต (2542 :16) กล่าวถึงความหมายของความสุ่ว่า “...การมีความรักและการแบ่งปัน การมีความสัมพันธ์ระหว่างความจริง ความดีงาม และความเป็นธรรม การมีความประพฤติชอบมีความสันติสุขและไม่เบียดเบียน และการบริโภคสิ่งต่างๆ ด้วยปัญญา ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของกระแส...” ลักษณะของความสุทั้งหมดนั้นเป็นความสุที่สร้างให้เกิดขึ้นได้ในสถานศึกษา ในชุมชน และในตัวผู้เรียน เป็นความสุขั้นพื้นฐานที่จะเอื้อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาและชุมชน ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

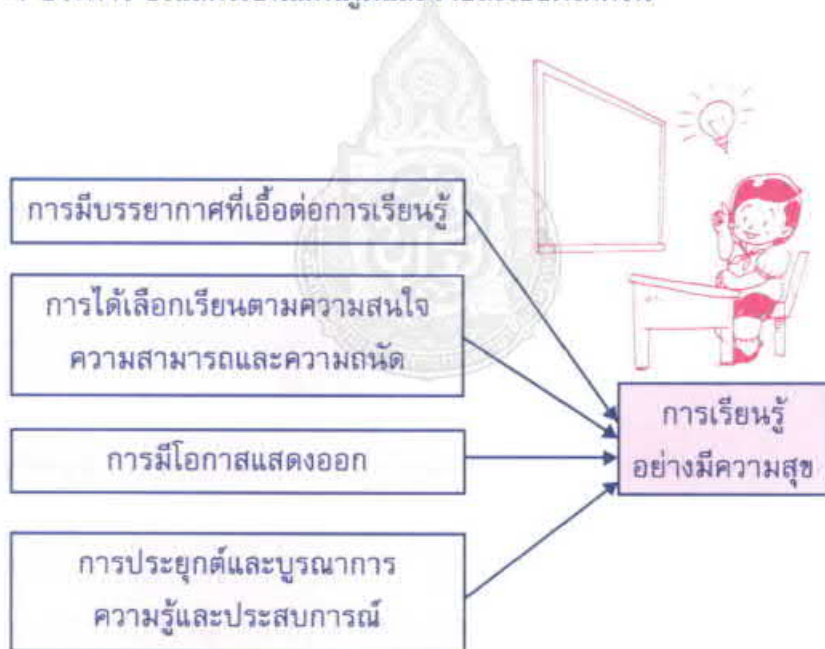

การเรียนรู้อย่างมีความสุขซึ่งเป็นแนวคิดที่มีเหตุผล เป็นหลักการที่สามารถนำไปปรับใช้และปฏิบัติได้จริง และจะก่อให้เกิดผลดีไม่เฉพาะเพียงตัวผู้เรียนเท่านั้น บุคคลที่เกี่ยวข้องและเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้อย่างมีความสุข คือ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองก็จะได้รับความสุร่วมไปกับผู้เรียนด้วยทั้งในระหว่างการศึกษาปฏิบัติ และเมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จในแต่ละขั้นตอนของชีวิต อันเป็นเป้าหมายของทุกฝ่าย

การที่ผู้เรียนจะมีความตั้งใจเรียนรู้ เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ
เกิดการพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนต้องมีความสุขเป็นเบื้องต้นก่อน จาก
สาระข้างต้นทำให้เกิดมีประเด็นว่า ม้องค์ประกอบและปัจจัยอะไรบ้าง
ที่จะเอื้อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ในการเรียนรู้อย่างมีความสุขนั้น จำเป็นต้องมีองค์ประกอบ
4 ประการ ซึ่งแสดงเป็นแผนภูมิและรายละเอียดได้ดังนี้

1. การมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บรรยากาศเป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน รวมทั้งภายนอกสถานศึกษาซึ่งมีทั้งดีและไม่ดี บรรยากาศจึงมีผลต่อร่างกายและจิตใจ รวมทั้งความคิด อารมณ์และความรู้สึกของผู้เรียน จะเป็นตัวแปรสำคัญต่อความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียน ฉะนั้นผู้เรียนจะเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข หากผู้เรียนอยู่ในบรรยากาศที่ดีและเอื้อต่อการเรียนรู้

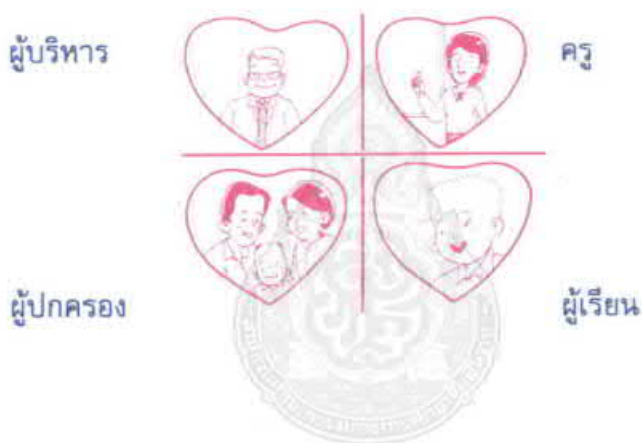
2. การได้เลือกเรียนตามความสนใจ ความสามารถ และความถนัด หากผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตรงกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัดที่มีอยู่ในตนเอง กล่าวคือ มีความสอดคล้องต้องกันระหว่างองค์ความรู้ที่จะเรียนรู้กับคุณลักษณะของผู้เรียน การเรียนรู้นั้นก็จะเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ หรือที่เรียกกันว่าเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

3. การมีโอกาสดูแสดงออก การแสดงออกเป็นองค์ประกอบที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่า ตนเองสามารถเรียนรู้ได้ ประสบความสำเร็จ สามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้ มีผลให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ องค์ประกอบนี้จะส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองให้มากยิ่งขึ้น ฉะนั้นผู้เรียนจึงควรได้รับโอกาสในการแสดงออกในผลการเรียนรู้ตามที่ต้องการ

4. การประยุกต์และบูรณาการความรู้และประสบการณ์ ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในการทำกิจกรรม โครงการหรือโครงการ และใช้ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ตามความสนใจ ความสามารถ และความถนัด

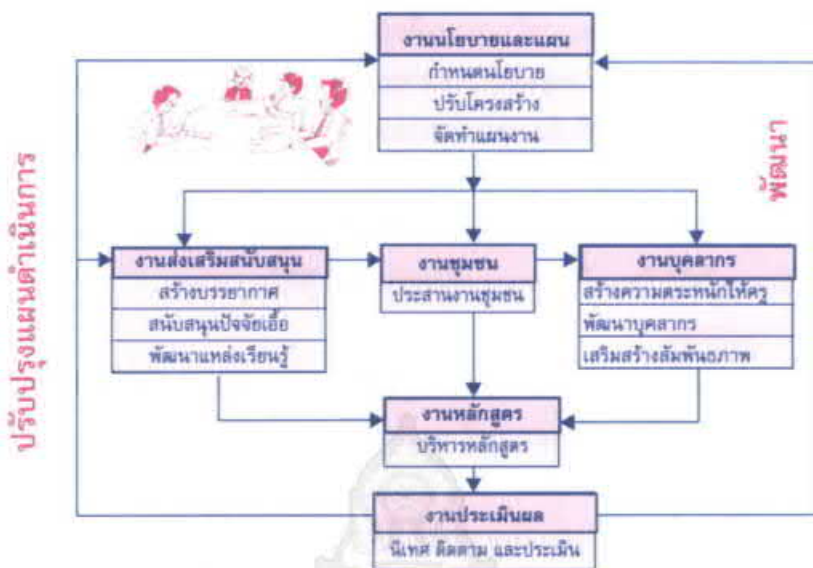
แนวดำเนินการของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการเพื่อเอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข จำเป็นต้องอาศัยบุคคล 4 ฝ่าย ได้แก่ คณะผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน บุคคลทั้ง 4 ฝ่ายนี้สามารถดำเนินการได้ด้วยการใช้แนวทางต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็นเป็นภาพได้ดังนี้

แนวปฏิบัติของผู้บริหาร

ผู้บริหารมีแนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

1. งานนโยบายและแผน

1.1 กำหนดนโยบาย พันธกิจ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีจุดเน้นที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายที่ว่า “ผู้เรียนเป็นสุข ครูก็สุขด้วย” อันเป็นเงื่อนไขสำคัญให้ทุกฝ่ายได้ถือปฏิบัติ

1.2 ปรับโครงสร้างการบริหารภายในสถานศึกษา และกระบวนการแนะแนวให้เอื้อต่อการดำเนินงานเสริมสร้างความสุขให้แก่ผู้เรียน

1.3 จัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมรองรับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ใน ข้อ 1.1

2. งานส่งเสริมสนับสนุน

2.1 สร้างบรรยากาศภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการ

เรียนรู้และการใช้ชีวิตภายในสถานศึกษาอย่างมีความสุข

2.2 สนับสนุนงบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความต้องการและความจำเป็นทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

2.3 สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่มีความสุข

3. งานชุมชน

ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

4. งานบุคลากร

4.1 สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

4.2 พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการประยุกต์ใช้ความรู้เชิงจิตวิทยาและกระบวนการแนะแนวในการจัดกิจกรรมทางการศึกษาและการเรียนการสอน

4.3 จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับ ผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และระหว่างบุคลากรภายในกับภายนอกสถานศึกษา

5. งานหลักสูตร

บริหารหลักสูตรของสถานศึกษาให้สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนให้มากที่สุด

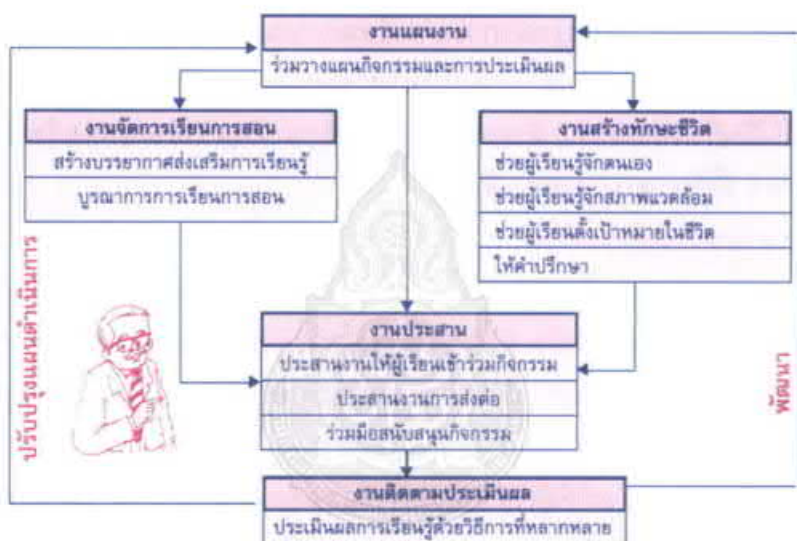
6. งานประเมินผล

นิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และทบทวนการดำเนินงานเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

8 แนวทาง : กลไกสู่การปฏิรูปการเรียนรู้

แนวปฏิบัติของครู

ครูมีแนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งแสดงเป็นแผนภูมิและมีรายละเอียดดังนี้

1. งานแผนงาน

ร่วมวางแผน จัด และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น ดนตรี ศิลปะ อาหาร ประดิษฐ์ ได้ว่าที่ ฯลฯ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่สถานศึกษาจัดขึ้น ด้วยการให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการในวาระต่างๆ เช่น การตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินผลการดำเนินกิจกรรม การเสนอข้อคิดเห็นในการประชุมเพื่อที่ประชุมประเมินผลโครงการต่างๆ เป็นต้น

2. งานจัดการเรียนการสอน

2.1 สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน เช่น มีปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน ให้กำลังใจผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดและลงมือปฏิบัติ เป็นต้น

2.2 ใช้วิธีบูรณาการการเรียนการสอนและเนื้อหาวิชา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเองและนำสาระความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ด้วยการให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา

3. งานสร้างทักษะชีวิต

3.1 ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและค้นพบจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา เช่น ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด อุปนิสัยใจคอ ฯลฯ โดยร่วมมือกับครูอื่นๆ ดำเนินการทดสอบหรือสำรวจด้วยเครื่องมือชนิดต่างๆ

3.2 ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักสภาพแวดล้อมอันหมายถึง บุคลากร อาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่ผู้เรียนพึงมีสิทธิได้รับ โดยร่วมมือกับบุคลากรอื่นๆ ในการให้ข้อมูลและข้อสนเทศ ซึ่งกระทำได้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การบอกเล่า การประกาศผ่านเครื่องขยายเสียง การจัดทำโฮมรูม การจัดทำป้ายนิเทศ เป็นต้น

3.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในชีวิตของตนเองเกี่ยวกับการเลือกแนวทางการเรียนและการประกอบอาชีพด้วยการใช้วิธีการต่างๆ เช่น ตั้งคำถาม สอดแทรกเรื่องราวระหว่างดำเนินการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน จัดกิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

3.4 ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนทั้งด้านการศึกษา (การตัดสินใจเลือกแนวทางการเรียน การเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น) ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัว และสังคม

4. งานประสาน

4.1 ประสานงานให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือแผนการเรียนที่ผู้เรียนต้องการ เช่น ประสานงานกับครูแนะแนวเพื่อให้ได้รับการทดสอบความถนัด ประสานงานกับครูศิลปะเพื่อให้ได้เข้าร่วมในกิจกรรมการวาดภาพ ประสานงานกับครูพลานามัยเพื่อคัดเลือกผู้เรียนเข้าร่วมแข่งขันทักษะการกีฬา เป็นต้น

4.2 ประสานงานการส่งต่อผู้เรียนกับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาหรือกับหน่วยงานภายนอกในกรณีที่รุนแรงและซับซ้อน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

4.3 ร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีความสุข ตัวอย่างเช่น

- จัดหาอุปกรณ์เครื่องมือและสื่อเพิ่มเติมสำหรับการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เช่น เว็บไซต์ (website) สำหรับการค้นคว้าหาข้อมูลในวิชาที่เกี่ยวข้องผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับเพิ่มเติมการเรียนรู้สิ่งที่ผู้เรียนสนใจ หนังสือหรือเอกสารสิ่งพิมพ์สำหรับอ่านเพิ่มเติม เป็นต้น

- จัดกิจกรรมกลุ่มพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมผ่อนคลายความเครียด กิจกรรมการอ่านเร็ว กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมการรักและเห็นคุณค่าในตนเอง กิจกรรมเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น

- ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในการจัดทำโครงการต่างๆ

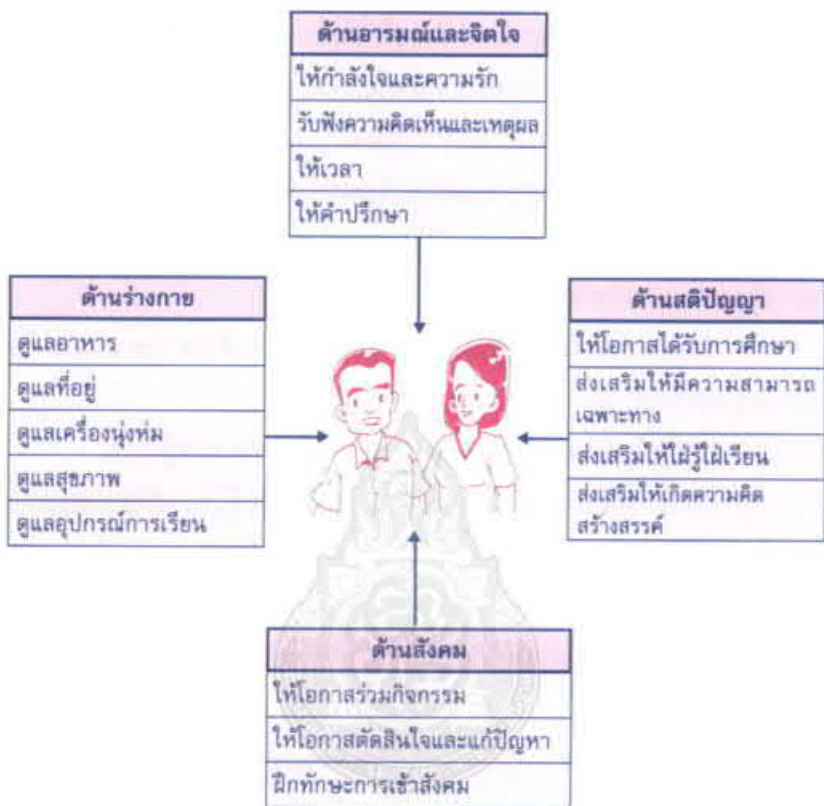
5. งานติดตามประเมินผล

ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย แทนการสอบข้อเขียนเพียงอย่างเดียว เช่น การสังเกตพฤติกรรมในการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการ การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเน้นการพัฒนาดตนเองของผู้เรียนแทนการแข่งขันกับผู้อื่น

แนวปฏิบัติของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยเหลือดูแลให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ทั้งที่บ้านและที่สถานศึกษา เพราะความรู้สึกของผู้เรียนมีได้มีอย่างสม่ำเสมอ ณ จุดใดจุดหนึ่ง แต่ผันแปรได้ตามเหตุการณ์และสถานการณ์ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดกับผู้เรียนที่บ้านย่อมมีผลกระทบต่ออารมณ์และความรู้สึกของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนอยู่ที่สถานศึกษาก็นำความรู้สึกนั้นมาที่สถานศึกษา ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกในสถานศึกษาด้วย ในทางกลับกันความรู้สึกของผู้เรียนเมื่ออยู่ในสถานศึกษา ก็จะมีผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกในบ้านของผู้เรียนด้วย ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนอย่างมีความสุข

แนวปฏิบัติของผู้ปกครองแสดงเป็นแผนภูมิและมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านร่างกาย

1.1 ดูแลในเรื่องอาหารการกินให้ถูกสุขลักษณะ ไม่เกิดการขาดสารอาหาร

1.2 ดูแลในเรื่องที่อยู่อาศัยให้ผู้เรียนพักอาศัยหลับนอนได้อย่างสะดวกสบายตามอัตภาพ

1.3 ดูแลในเรื่องเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่ถูกระเบียบและจำเป็นสำหรับการเรียนที่สถานศึกษา เช่น ชุดนักเรียน/นักศึกษา ชุดกีฬา เป็นต้น

1.4 ดูแลเรื่องยารักษาโรคภัยไข้เจ็บหรืออุปกรณ์ที่จำเป็น เพื่อให้ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์หรือให้สภาพร่างกายมีความพร้อมในการรับความรู้และทักษะได้อย่างเต็มที่

1.5 ดูแลเรื่องอุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นสำหรับการเรียนและการฝึกทักษะต่างๆ เช่น ดินสอหรือปากกา สมุด หนังสือ เป็นต้น

2. ด้านอารมณ์จิตใจ

2.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน ให้ความรักความอบอุ่นแก่ผู้เรียน

2.2 รับฟังความคิดเห็นและเหตุผลต่างๆ ของผู้เรียน

2.3 ให้เวลาแก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้ต่างๆ

2.4 ให้คำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถพิจารณาวิเคราะห์สร้างทางเลือกและตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

3. ด้านสังคม

3.1 ให้โอกาสผู้เรียนร่วมกิจกรรมต่างๆ กับเพื่อนๆ หรือบุคคลอื่นๆ

3.2 ให้โอกาสผู้เรียนมีอิสระในการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

3.3 ให้โอกาสผู้เรียนเรียนรู้และฝึกทักษะเพื่อประโยชน์ในการเข้าสังคมได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคล และสถานที่

4. ด้านสติปัญญา

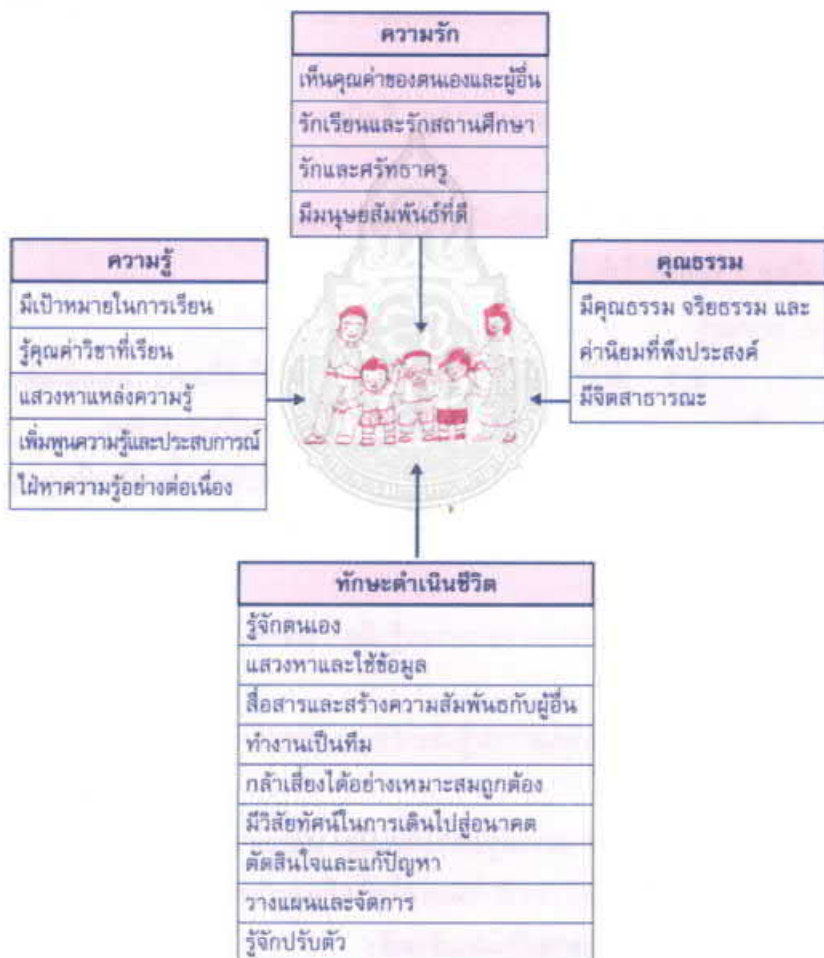
4.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการศึกษา

4.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถเฉพาะทาง

4.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์

แนวปฏิบัติของผู้เรียน

นอกจากผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองแล้ว ผู้เรียนเองก็มีส่วนสำคัญในการช่วยให้ตนเองเรียนรู้อย่างมีความสุขด้วย แนวปฏิบัติของผู้เรียนแสดงเป็นแผนภูมิ และมีรายละเอียดดังนี้

1. ความรัก

1.1 เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น รู้สึกว่าตนเองมีความสามารถที่จะเรียนได้ และผู้อื่นก็มีความสามารถในด้านต่างๆ เช่นกัน ทุกคนเป็นบุคคล มีคุณค่าในตนเอง

1.2 รักเรียนและรักสถานศึกษา เพื่อแสวงหาความรู้ ทักษะ และการบริการอบรมปณิธานให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

1.3 รักและศรัทธาครู ซึ่งมีผลทำให้เรียนวิชาต่างๆ ได้อย่างเป็นสุข

1.4 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลอื่นๆ ไม่ว่าต่อครูหรือเพื่อนๆ ซึ่งจะทำให้เกิดมิตรต่อกัน

2. ความรู้

2.1 มีเป้าหมายในการเรียน เพื่อให้เกิดความมุ่งมั่นต่อการเรียนและบรรลุจุดหมายที่ตั้งใจไว้เป็นจุดหมายในการเรียน

2.2 รู้คุณค่าวิชาที่เรียนรู้ว่า วิชาที่เรียนนั้นเป็นพื้นฐานจำเป็น สำหรับการเรียนในระดับสูงขึ้น หรือเป็นรากฐานสำคัญในการประกอบอาชีพ

2.3 แสวงหาแหล่งความรู้เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความรู้เพิ่มเติม

2.4 เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม

2.5 ใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลง และเกิดความเจริญก้าวหน้าในเทคโนโลยีและวิทยาการต่างๆ อย่างรวดเร็ว มิฉะนั้นจะกลายเป็นคนล้าหลัง

3. คุณธรรม

3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่สังคมพึงประสงค์ เพื่อให้แต่ละคนอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

3.2 มีจิตสาธารณะ เพื่อให้ส่วนรวมหรือสังคมได้รับประโยชน์จากการกระทำของตนเอง เช่น ร่วมอนุรักษ์ธรรมชาติ ร่วมบริจาคทรัพย์สินสิ่งของให้แก่ผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น

4. ทักษะการดำเนินชีวิต

4.1 รู้จักตนเอง ด้วยการประเมินตนเองในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม สิ่งแวดล้อมรอบตัว รู้เป้าหมายชีวิต รู้อุปสรรคที่ขัดขวางความก้าวหน้า รู้จักยืดหยุ่นประพจน์ปฏิบัติ ตามแบบอย่างคนดี อันจะช่วยให้บุคคลรู้จักบุคลิกภาพที่แท้จริงของตน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ตัดสินใจและวางแผนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนนำศักยภาพออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

4.2 แสวงหาและใช้ข้อมูล รู้จักใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา รับรู้ข้อมูลต่าง ๆ อยู่เสมอ รู้จักค้นหาข้อเท็จจริงด้วยการใช้เหตุผลหรือดุลยพินิจ ในการตัดสินใจที่น่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนนำความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์แก่ตนเองและสังคมโดยส่วนรวม

4.3 สื่อสารและสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความสามารถในการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และความต้องการจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร โดยใช้ถ้อยคำ ภาษาท่าทาง เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 ทำงานเป็นทีม สามารถร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นอย่างมีขั้นตอน ให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยการกำหนดข้อตกลงในการทำงาน การวางแผนการทำงาน การแบ่งงานทำงานตามแผน การแก้ไขปัญหาในการทำงาน การเสนอผลงาน และการสรุปประเมินผลงาน

4.5 กล้าเสี่ยงได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง สามารถลงมือปฏิบัติการกระทำที่เสี่ยงต่อการได้การเสีย ซึ่งมีทั้งการเสี่ยงทางร่างกาย ความคิด ปัญญาและอารมณ์ ต้องดูจังหวะ ความพร้อม ปัจจัยต่าง ๆ ของตนด้วยการประเมินสภาพต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง

4.6 มีวิสัยทัศน์ในการเดินไปสู่อนาคต สามารถสร้างภาพอนาคต หรือมองอนาคต ซึ่งจะเป็นหมายในการเดินไปสู่อนาคต หรือสิ่งที่อยากเห็นในอนาคตที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นสิ่งที่ดีกว่าเดิม ด้วยวิธีการนำกระบวนการวางแผนมาใช้ ตื่นตัวต่อการรับรู้ข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ มีจินตนาการ รู้จักคิดเดาเหตุการณ์ล่วงหน้า ศึกษาจากผู้รู้ หาประสบการณ์แปลกใหม่อยู่เสมอ และมุ่งมั่นทุกวิถีทางที่จะให้ความฝันเป็นจริง

4.7 ตัดสินใจและแก้ปัญหา สามารถคิดได้คล่อง เร็ว มีปฏิภาณ มีความหลากหลาย ละเอียดลึกซึ้ง เห็นการณ์ไกล ริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการแปลกใหม่ มีเหตุผล วิเคราะห์ วิวิจารณ์ จำแนก แจกแจง สังเคราะห์ รวบยอด และสรุปประเด็นได้ ตลอดจนสามารถตกลงใจแก้ข้อสงสัยหรือปัญหาได้อย่างรอบคอบ มีระบบ มีขั้นตอน มีเหตุผลและข้อมูลประกอบอย่างชัดเจน

4.8 วางแผนและการจัดการ รู้จักวางแผนเป้าหมายในชีวิต การเรียน การทำงาน และใช้เวลาได้อย่างเหมาะสม ตลอดจน รู้จักจัดลำดับขั้นตอนการทำงาน ควบคุมตนเอง ให้ปฏิบัติตามแผนที่ กำหนด ตรวจสอบผลที่เกิดขึ้น ใช้เวลา ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ อย่างคุ้มค่า และปรับแผนวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงได้

4.9 รู้จักปรับตัวสามารถปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง สามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้อย่างมีความสุขด้วยการรู้จักสังเกต เรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ปรับความคิด ความรู้สึก เพื่อลด ความเครียด เผชิญสถานการณ์แปลกใหม่ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนปรับตัวและวางแผนได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะและ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้

สรุป

ความสบายใจเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน สามารถเรียนรู้ได้อย่างได้ผลดี และเกิดการพัฒนาตนเองตามความสนใจ ความสามารถ และความถนัด รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่สังคมพึงประสงค์

ผู้ที่มีบทบาทส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน องค์ประกอบ 4 ประการที่ทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุขคือ การมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การได้เลือกเรียนตามความสนใจ ความสามารถ และความถนัด การมีโอกาสแสดงออก และการประยุกต์และบูรณาการความรู้และประสบการณ์

สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญยิ่งที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้นกับทุกฝ่ายเพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข มีพัฒนาการที่เหมาะสม และมีคุณภาพ เพราะผู้เรียนเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติ สมควรที่ทุกฝ่ายจะเอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

เอกสารอ่านเพิ่มเติม

1. การจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรมัธยมศึกษา, คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนว เล่ม 1, (เอกสารสนับสนุนการขยายโอกาสทางการศึกษา) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2538.
2. คู่มือการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, (ม.ป.ป.).
3. คู่มือการสร้างเสริมค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และวินัย ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2541.
4. คู่มือปฏิบัติงานแนะแนว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2522.
5. คู่มือและการสื่อการพัฒนาการรู้จักตนเองระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.
6. เครื่องมือแนะแนวพัฒนาบุคลิกภาพ : การทำประโยชน์เพื่อสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2539.

บรรณานุกรม

กองทุนเด็กยากไร้. ศิลปะการเข้าถึงจิตใจของเด็ก. กรุงเทพฯ :
(ม.ป.ท.). 2530.

คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
2542.

ณรงค์ศักดิ์ ทะละภัฏ, ดวงมาลย์ ฤกษ์สำราญ และโอษฐ์ วาริรักษ์.
อิทธิพลและโรงเรียนที่มีต่อเด็ก : อยู่กันอย่างไรจึงจะมี
ความสุขในการพัฒนาชีวิต. กรุงเทพฯ : (ม.ป.ท.) 2529.

ธนู ฤทธิกุล. “การเรียนรู้ที่เน้น...ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” วารสาร
วิชาการ ปีที่ 2 ฉบับที่ 6 (มิถุนายน 2542), 42 - 45.

วิชาการ, กรม. แนวทางการบริหารจัดการแนะแนว (ม.ป.ท.,
ม.ป.ป.) (เอกสารอัดสำเนา).

สามัญศึกษา, กรม. หัวใจของการศึกษา ศาสนาต้องเป็นรากฐาน.
กรุงเทพฯ : (ม.ป.ท.) 2539.

ลีปนันท เกตุทัต. “หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโลกทัศน์ใหม่”
วารสารวิชาการ, ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม 2542), 12.

สุมานิน รุ่งเรืองธรรม. กลวิธีสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม,
2526.

สุภัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2541.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

อธิบดีกรมวิชาการ	นายอำรุง จันทวานิช	(พ.ศ. 2542-2543)
	นายประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์	(พ.ศ. 2543-ปัจจุบัน)
รองอธิบดีกรมวิชาการ	นายสาโรช วัฒนสโรช	(พ.ศ. 2541-2543)
	นายประสาธ สอ้านวงศ์	(พ.ศ. 2543-ปัจจุบัน)
ที่ปรึกษากรมวิชาการ	ศาสตราจารย์คุณหญิงแม่นมาส ขวลิต	
ผู้อำนวยการศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ	นางมัลลิกา นิตยาพร	

ยกร่างต้นฉบับ

1. นางพงศ์เพ็ญ ศรีทอง โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์
จังหวัดกาญจนบุรี
2. นางสาวสิรินาถ สนตุ่น โรงเรียนวิสุทธิรังษี
จังหวัดกาญจนบุรี
3. นางสุมาลี เทียงภักดี โรงเรียนบ้านดอนบม
จังหวัดขอนแก่น
4. นางสถาพร มุ่งวัฒนา โรงเรียนสีคิ้ว “สวัสดีผดุงวิทยา”
จังหวัดนครราชสีมา
5. นายอนันต์ วัฒนไชย โรงเรียนสววิทยา จังหวัดชุมพร
6. นางมณฑนา เพ็ญหนู หน่วยงานศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 5

7. นายอภิชาติ	เศรณีวิจัยกิจการ	ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ
8. นางประณม	จันทิม	ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ
9. นางสมปอง	อึ้งสกุล	ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ

บรรณาธิการ ครั้งที่ 1

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์โชษิตา มณีใส	คณะศิลปศาสตร์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. นางสาวสิรินาถ	สนดุ่น	โรงเรียนวิสุทธีรังษี จังหวัดกาญจนบุรี
3. นางสาวจงกล	หงสุรพันธ์	โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร
จังหวัดชลบุรี
4. นายสุรพัฒน์	กฤชอาคม	โรงเรียนอ่างทองปัทมโรจนวิทยาคม
จังหวัดอ่างทอง
5. นายสุรชาติ	ทินานนท์	คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
6. นายอภิชาติ	เศรณีวิจัยกิจการ	ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ

บรรณาธิการ ครั้งที่2

1. นางสุวิมล พุกประยูร ข้าราชการบำนาญ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์โชษิตา มณีใส คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. นางกาญจนา ภู่วรรณ โรงเรียนวัดสังเวช กรุงเทพมหานคร
4. นางอัมพา บุษยศิริรักษ์ โรงเรียนสาทรวิทยาสังเคราะห์จังหวัดพิจิตร
5. นายอภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ
6. นางสาววารุณี ธนวรานิช ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ
7. นางสาวอังสนา เปศะนันท์ ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ
8. นางสาวจิระวรรณ ปักกัถัง ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ

บรรณาธิการ

- นายอภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ

ภาพปกและภาพประกอบ

- นายชูเกียรติ เกิดอุดม ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ

ถ้าเรียนอย่างมีความสุขทนน
เริ่มจากก่อกำครุผู้สั่งสอน
ตามด้วยรักตนเองนั้นแน่นอน
ร่วมกระบวนการสอนไม่ละเลย
รักจะเรียนจะต้องรู้จักมุ่งหมาย
ด้วยวิธีหลากหลายไม่หนึ่งเฉย
มีเพื่อนรักสุขอุราพาเสบาย
เต็มใจเอ่ยคำออกมาว่า “สุขใจ”

ผู้ประพันธ์

- สุมาลี เทียงภักดิ์
- สิรินาถ สนตุ่น

